

TERMÍN: 23.11.2021

xx30657xx
Recenzia A
Ľubica Hamarová
lubica.hamarova@mirri.gov.sk

Prosím nezasahujte do tejto tabuľky

RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **Ľubica Hamarová**
 NÁZOV MATERIÁLU: **Hodnota za peniaze projektu Národné kultúrne a kongresové centrum**
 TYP VÝSTUPU*[1]: **Komentár**
 (pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):
 ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Ministerstvo financií SR - Útvar hodnoty za peniaze**
 AUTORI/KY: **Martin Haluš, Martin Kmeťko, Martin Krok;**
 SPOLUAUTORI/KY: - - ; - - ; - - ; - -
 RECENZNÝ FORMÁT*[2]: 1

PRIPOMIENKY:

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	Analýza dopytu (str. 6, ods.2)	Zvýraznený text „Štúdia ukázala, že je dobrý svetový štandard mať kultúrne a kongresové centrum v Bratislave, podobne ako v porovnateľných mestách v Európe“ navrhujem preformulovať v zmysle „Štúdia ukázala, (...), podobne	Zvýraznená veta nevystihuje skutočnú pointu odseku a posudok UHP. Navrhujem vo vete načrtnúť postoj UHP voči štúdií tak aby čitateľ správne rozumel pointe odseku.	Čiastočne akceptované. Zvýraznená veta zahŕňa postoj ÚHP – štúdia preukázala, že je štandardom mať centrum v hlavnom meste. MF SR ale nevie overiť konkrétne

		ako v porovnateľných mestách v Európe, čo však MF SR nevie overiť .“		počty dodatočného potenciálu centra. Telo odseku čiastočne predraftované, tak aby nadväzovalo na úvodnú vetu a zosumarizovalo dodatočný potenciál centra.
2	Analýza dopytu (str. 6 – 7)	Navrhujem zahrnúť box v ktorom bude krátka <u>analytická</u> dopytová analýza, ktorá bude konfrontovať obsah a metodológiu štúdie.	Komentár konštatuje racionalitu projektu (jeho „hodnotu“) vyjadrenú v štúdií OZ NKKC bez zakomponovania nestranej krátkej dopytovej analýzy, ktorá by konfrontovala obsah alebo metodológiu štúdie. Štúdia identifikuje 100 podujatí ročne. Pre čitateľa nie je jasné ako bolo identifikované v štúdií toto číslo, resp. na základe čoho bol vykonaný expertný odhad. Komentár by mal špecificky poukázať na problémy a nezrovnalosti v štúdií a konfrontovať ju napríklad s analytickými metódami, ktoré sú logické a výpočtovo zvládnuteľné.	MF SR nevie momentálne relevantne spracovať takúto analýzu dopytu najmä kvôli nedostupnosti údajov. Počty podujatí vychádzajú z expertných odhadov na základe konzultácií spracovateľa štúdie s eventovými agentúrami. MF SR má prístup len k výsledným počtom, nebolo súčasťou konzultácií s eventovými agentúrami
3	Analýza alternatív (str. 8, odsek 3)	Navrhujem zahrnúť odsek, ktorý kriticky zhodnotí prerozdelenie počtu bodov medzi jednotlivé kritériá.	Priradenie počtu bodov k jednotlivým kritériám význame ovplyvňuje poradie jednotlivých partnerov. Autori by mali zahrnúť nestranný odsek s krátkym komentárom o prerozdelení bodov v rámci kritérií, ktorý by nadväzoval na posledný	MF SR nemá zásadné námietky ku zvyšným kategóriám a bodom v multikriteriálnej analýze. MF SR je pri projekte v pozícii nezávislého

			odsek na strane 8, kritizujúci zaradenie pripravenosti projektu do multikriteriálnej analýzy.	hodnotiteľa. Ak by MF SR navrhovalo rozdelenie bodov mohlo by sa dostať do nevhodnej pozície, kedy by mohlo ovplyvňovať výber alternatív a partnerov.
4	Analýza alternatív (str. 9, odsek 1)	V odseku by mal byť uvedený dôvod, prečo MF SR dožiadalo podklady iba od Incheby a objasniť vyplývajúci záver v odseku vo vzťahu k štúdií OZ.	Z pôvodného textu nie je čitateľovi jasný logický dôvod, prečo si MF SR dožiadalo podklady k špecifikám práve od Incheby, keď druhou najlepšou alternatívou podľa bodov v štúdii je Nové Lido. Tiež, nie je jasne definovaná pointa toho odseku a aký je jej prínos v rámci komentára.	Akceptované. V texte je vysvetlené, že lokalita Incheba už v súčasnosti prevádzkuje podobné veľkokapacitné priestory. Doplnený text „Pre lokalitu Nové Lido neexistujú podľa štúdie žiadne detailnejšie podklady k stavebným, technickým a nákladovým špecifikáciám.“
5	Ekonomické hodnotenie (str. 10, odsek 2)	V odseku navrhuje zdôrazniť že nie je možné jasne odhadnúť rozsah efektu nového NKKC na lokálnu ekonomiku, hneď v úvodnej zvýraznenej vete odseku.	Z ekonomického pohľadu nie je jasný rozsah efektu NKKC na lokálnu ekonomiku vďaka protichodným efektom ekonomickej expanzie a nedostatku ponuky. Toto je pre čitateľ dôležitá informácie. V odseku nie je jasne definované, že štúdia OZ mohla preceniť ekonomické prínosy.	Akceptované. Doplnené. „Dopad NKKC na lokálnu ekonomiku nie je možné relevantne overiť.“

6	Ekonomické hodnotenie (str. 10, odsek 3)	Zahrnúť v odseku 3 alebo vytvoriť samostatný box (viď. pripomienka 3) pre výpočet „konzervatívneho“ počtu podujatí a odporučiť analyticky prístup k výpočtu podujatí, nie len zahraničných účastníkov. Od počtu podujatí totiž závisí počet návštevníkov (domácich aj zahraničných).	Počet podujatí má priamy dopad na počet návštevníkov a teda aj na návratnosť investície. Štúdia argumentuje tým že NCKK bude hosťovať viac ako 100 nových podujatí ročne, čo predstavuje 8 až 9 podujatí mesačne. Laikovi sa tento počet môže zdať nadhodnotený, keďže v roku 2019 sa v Bratislave konalo iba 6 významných podujatí <u>za celý rok</u> . Je možné že nové veľko-kapacitné NCKK priláka viac typov podujatí. Napriek tomu bude pravdepodobne ťažko konkurovať Viedni alebo Budapešti ktorá je lepšie dopravne prepojená, je veľmi blízko Bratislavy a má vybudovanú infraštruktúru na hosťovanie kongresov. Pre porovnanie odporúčam zahrnúť konzervatívnejší scenár výpočtu počtu podujatí v odsek alebo v samostatnom boxe, keďže je tento údaj dôležitý aj z pohľadu návratnosti.	MF SR nevie relevantne overiť ani na základe dostupných údajov uviesť vlastný odhad počtu podujatí. 100 podujatí zahŕňa rôzne veľkosti (150 – 2500 účastníkov) ako aj rôzne typy podujatí (kultúrne, kongresové, firemné, koncerty a pod.). Keďže MF SR nevie relevantne overiť tento počet a tiež nevie relevantne kvantifikovať vlastný nový dopyt spracovalo citlivostnú analýzu, ktorá ukazuje návratnosť projektu v závislosti od počtu zahraničných účastníkov (nepriamo počet podujatí, tabuľka 8).
7				
8				
9				

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Materiál jasne popisuje ciele, náklady, prínosy a riziká spojené realizáciou projektu Národného kultúrneho a kongresového centra. Závery materiálu sú smerodajné a môžu zohrávať kľúčovú úlohu pri rozhodovaní o miere financovania z pohľadu štátu. Súhlasím so zapracovaním pripomienok a odporúčam materiál na schválenie.

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.